

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
LITERATŪROS TEORIJOS ĮVADAS	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): prof. Paulius V. Subačius Kitas / a (-i): asist. Augustas Sireikis	Filologijos fakultetas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Privalomasis (filologijos studijos) Pasirenkamasis (kitų krypčių studijos)

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	2, 4 semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	142	48	94

Dalyko (modulio) tikslas		
Dalyku ugdoma: a) analitinis ir kritinis mąstymas; b) profesinis literatūros kaip reiškinių ir literatūrologijos kaip akademinės disciplinos suvokimas; c) gebėjimas savarankiškai atlikti nesudėtingą literatūrologinį tyrimą taikant įgytas filologines žinias.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės analizuoti kultūros fenomenus ir reiškinius; lyginti ir kritiškai vertinti informaciją. Gebės kelti probleminius klausimus ir aktyviai dalyvauti diskusijoje. Bus atviri naujovėms ir kaitai, laisvi nuo sociokultūrinių stereotipų.	Įtraukiamoji paskaita, grupinė diskusija, teorinių literatūrologijos darbų referavimas ir analizė.	Teorinės literatūros referavimo ir komentavimo, papildymų ir kritinių pastabų referuojantiems kolegoms teikimo, išitraukimo į diskusiją, savarankiškai sugalvotų pavyzdžių vertinimas; baigiamasis egzaminas: atsakymų raštu į tris klausimus vertinimas.
Žinos ir supras pagrindines literatūrologijos sampratas ir terminus, gebės tinkamai juos vartoti. Įgis žinių apie klasikinius filologinės analizės principus, šiuolaikines literatūrologijos mokyklas, jų keliamus klausimus ir interpretacines perspektyvas.	Probleminis dėstymas, sąvokų žemėlapių sudarymas, teorinių literatūrologijos darbų referavimas ir analizė.	
Gebės rinkti, analizuoti, sisteminti medžiagą iš įvairių šaltinių bei adekvačiai taikyti filologinio tyrimo metodus.	Informacijos sisteminimas, grupės diskusija, kūrinių analizės pavyzdžių aptarimas.	

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Literatūros fenomenas. Literatūros medžiaga. Sakytinė, rašytinė ir skaitmeninė literatūros materializavimo forma.	4		2				6	6	teorinės literatūros skaitymas, referavimas (1, 3, 13)
2. „Žodžio meno“ sąvoka. Literatūra kaip menas. Estetinis išgyvenimas. Stilius, stilizacija.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (13)
3. Literatūros teorija kaip humanitarinė disciplina. Probleminis laukas: literatūros istorija, kritika ir teorija.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (12)
4. Literatūros teorijos ištakos ir raida. Aristotelio „Poetika“: <i>mimesis</i> ir <i>katarsis</i> , dramos teorija.	2		2				4	8	teorinės literatūros skaitymas ir referavimas (4)
5. Teksto ir konteksto samprata. Teksto sąranga, struktūrinis ir funkcinis integralumas. Tekstų sąveikos (intertekstualumo) aspektai. Diskurso samprata. Imanentinė teksto analizė.	4		2				6	10	teorinės literatūros skaitymas ir referavimas (2, 5)
6. Autoriaus sampratos: genijus, meistras, funkcija. Literatūrinė komunikacija.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (8, 12)
7. Poetinė kalbos funkcija. Meninė kalba ir kalbos norma. Poetiniai ir retoriniai aspektai.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (12, 13)
8. Instrumentavimas ir eufonija. Rimas, ritmas. Klasikinė metro teorija ir eilėdarų apžvalga. Poezijos ir prozos modeliai. Grafinio pavidalo funkcijos.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (11, 13)
9. Meninės kalbos leksiniai bei morfologiniai ypatumai. Sintaksinės figūros ir jų estetinis vaidmuo. Metafora, tropų įvairovė, simbolis.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (13)
10. Naratyvas ir naratyvumas. Tema, motyvas, vyksmas. Veikėjai ir pasakotojai. Erdvėlaikis.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (2, 13)
11. Lyrika, epas ir drama. Žanras kasdienybėje ir literatūroje. Žanro kanonas, atmintis, sinkretizmas.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (11, 12)
12. Literatūros raida ir periodizacija. Epochos, krypties, sąjūdžio, mokyklos sąvokos. Pasaulinė ir tautinė literatūra. Tradicija ir novacija literatūroje. Literatūrų lyginimas.	2						2	4	teorinės literatūros skaitymas (12, 13)
13. Literatūros tyrimai iš psichologinės perspektyvos. Talento prigimtis, kūrybos procesas. Skaitytojo patirtis, lūkesčiai ir reikšmės kūrimas.			2				2	8	teorinės literatūros skaitymas ir referavimas (1, 9, 11)
14. Literatūros tyrimai iš sociologinės perspektyvos. Literatūra kaip visuomeninis institutas. Socialinis determinavimas. Rašytojo sociologija.			2				2	8	teorinės literatūros skaitymas ir referavimas (1, 6)
15. Literatūra ir filosofiniai tekstai. Literatūra ir idėjų istorija. Hermeneutinis skaitymas.			2				2	8	teorinės literatūros skaitymas, referavimas (1, 7, 12)

16. Literatūros vertė ir vertinimas: estetinis, etinis, ideologinis aspektai. Kriterijų problema. Postmodernus žvilgsnis į literatūrą, dekonstrukcija.	4		2				6	10	teorinės literatūros skaitymas ir referavimas (2, 10, 12)
Pasirengimas egzaminui ir jo laikymas		2					2		
Iš viso	32	2	14				48	94	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas auditorijoje seminarų metu	25%	Kiekvieno seminaro metu	Vertinama (0–2,5 balo), ar suprato skaitytą teorinį tekstą, deramai jį referuoja, teikia adekvačių kritinių pastabų kolegų referavimui, ar savarankiškai sugalvoja pavyzdžių teorinėje literatūroje nurodomiems ribiniams atvejams ir paradoksams (1-2 balai), ar aktyviai įsitraukia į diskusijas (0,5 balo). 0 balų skiriama, jei praleido daugiau nei 1 seminarą.
Egzaminas	75%	Egzaminų sesijos metu	<p>Egzaminą sudaro auditorijoje rašomi atsakymai į tris klausimus: 1) paaiškinti vieną iš problemišku teorinių konceptų, 2) paaiškinti vieną poetikos temą vartojant deramus terminus ir pateikiant pavyzdžių, 3) apžvelgti svarbiausias vieno seminare svarstyto teorinio teksto idėjas.</p> <p>Vertinama (0–7,5 balo) pajėgumas trumpai ir sintetiškai pristatyti teorines problemas, paaiškinti sąvokas; atsižvelgiama į bendruosius samprotavimo nuoseklumo, tikslumo kriterijus, gebėjimą reflektuoti požiūrių į aptariamą reiškinį įvairovę; paisoma teorinių sąvokų skyrimo ir korektiškos vartosenos, poetikos pavyzdžių tinkamumo ir originalumo; žiūrima, ar skaitytus teorinius tekstus susieja su seminare pateiktais jų komentarais; aukščiausių pažymių siekiantieji turi pateikti savo požiūrį į problemiškus konceptus ir savarankiškai parinkti pavyzdžius iš literatūros ir kultūros; žemesnieji vertinimai graduojami pagal referavimo adekvatumą ir išsamumą; pažymys mažinamas už kalbos ir stiliaus klaidas,</p> <p>Detalioji balo sandara:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atsakymo struktūra (tinkamos bendrojo problemos apibūdinimo ir pavyzdžių proporcijos – 0,5 balo); - atskleistų probleminių aspektų, interpretavimo prieigų, keliamų klausimų, koncepto taikymo sričių įvairovė (3 balai); - adekvati lietuviška terminija (2 balai); - adekvatūs pavyzdžiai (1 balas); - atitiktis bendriesiems akademinės raiškos reikalavimams (diskurso tipui – 0,5 balo).

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
1. Eagleton, Terry	2000	<i>Įvadas į literatūros teoriją</i>		Vilnius: Baltos lankos
2.	2006	<i>XX amžiaus literatūros teorijos: sk. „Prancūzų struktūralizmas“; „Dekonstrukcija“</i>		Vilnius: VPU leidykla
3. Bessière, Jean	2011	„Literatūros teorijos dviprasmybės“, in: <i>XX amžiaus literatūros</i>		Vilnius: LLTI

		<i>teorijos: Chrestomatija, d. 2</i>		
4. Aristotelis	1990	„Poetika“, in: <i>Rinkiniai raštai</i>		Vilnius: Mintis
5. Greimas, Algirdas Julius	2010	„Ašara ir poezija“, in: <i>XX amžiaus literatūros teorijos: Konceptualioji kritika</i>		Vilnius: LLTI
6. Kavolis, Vytautas	1991	<i>Epochų signatūros</i> , sk. Tarp galingos burtininkės ir prijaukinto paukščio		Chicago: A. Mackaus fondas
7. Gadamer, Hans-Georg	1997	<i>Grožio aktualumas</i>		Vilnius: Baltos lankos
8. Eco, Umberto	2011	„Tarp autoriaus ir teksto“, in: <i>XX amžiaus literatūros teorijos: Chrestomatija, d. 2</i>		Vilnius: LLTI
9. Bachelard, Gaston	1993	<i>Svajonių džiaugsmas</i> , sk. Erdvės poetika, d. 1, 4		Vilnius: Vaga
10. Steiner, George	1998	<i>Tikrosios esatys</i> , 1 d.: „Antrinis miestas“		Vilnius: Aidai
11.	1982	<i>Literatūros teorijos apybraiža</i> : sk. „Eilėdara“, „Literatūros rūšys ir žanrai“		Vilnius: Vaga
12. Meržvinskaitė, Birutė	2013	<i>Literatūros teorijos temos</i>		https://www.lkma.lt/site/files/file/leidiniai/BM-LitTeorTemos.pdf
13. Wellek, René, Austin Warren,	1984	<i>Theory of literature</i> , 3rd rev. ed. (t. p. lenkų k. 1975, prancūzų k. 1982, ispanų k. 2004)		New York: Mariner Books; 1-as. leid. https://archive.org/detail/s/theoryofliteratu00inwel 1
Papildoma literatūra				
Dessons, Gérard	2005	<i>Poetikos įvadas</i>		Vilnius: Baltos lankos
Ricoeur, Paul	2000	<i>Interpretacijos teorija: Diskursas ir reikšmės perteklius</i> , sk. 3		Vilnius: Baltos lankos
Mukařovský, Jan	2011	„Estetinė funkcija, norma ir vertė kaip socialiniai faktai“, in: <i>XX amžiaus literatūros teorijos: Chrestomatija, d. 1</i>		Vilnius: LLTI
Culler, Jonathan	2011	<i>Literary theory, 2nd ed.</i> (t. p. lenkų k. 1998)		Oxford: Oxford UP
Bergez, Daniel ir kt.	1998	<i>Literatūros analizės kritinių metodų pagrindai</i>		Vilnius: Baltos lankos
Barry, Peter	2002	<i>Beginning theory</i>		Manchester: Manchester UP
Iser, Wolfgang	2006	<i>How to do theory</i>		Malden, MA: Blackwell
Hillis Miller, J.	2002	<i>On literature</i>		London: Routledge
Daujotytė, Viktorija	2005	<i>Mažoji lyrikos teorija</i>		Vilnius: MELI
Giroud, Jean-Claude, Louis Panier	1991	„Semiotika“		Vilnius, Baltos lankos, Nr. 1
Lotman, Jurij	2004	„Apie sąvokos ‚grožinė literatūra‘ turinį ir struktūrą“, in: <i>Kultūros semiotika</i>		Vilnius: Baltos lankos
Josipovici, Gabriel	2003	<i>Pasaulis ir knyga</i> , 12 sk.		Vilnius: Mintis

Girnius, Juozas	2014	„Poezija ir filosofija“, „Kūrybinio originalumo prasmė“ in: <i>Literatūros ir kultūros kritikos rinktinė</i>		Vilnius: Naujasis Židinys-Aidai
Keršytė, Nijolė, Irina Melnikova, Birutė Meržvinskytė, Kęstutis Nastopka, Paulius Subačius ir kt.	2007– 2015	<i>Lietuviškų literatūros mokslo terminų žodynas Avantekstas</i>		http://www.avantekstas.fif.vu.lt
Girdzijauskas, Juozas	1998	<i>Literatūros terminų žodynas: Eilėdara</i>		Vilnius: Baltos lankos

ATNAUJINTA 2024-10-25